

Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2021/2022

Znak jakości przyznany CBOS przez
Organizację Firm Badania Opinii i Rynku na rok 2020/21

Fundacja Centrum Badania Opinii Społecznej
ul. Świętojerska 5/7, 00-236 Warszawa
e-mail: sekretariat@cbos.pl; info@cbos.pl
<http://www.cbos.pl>
(48 22) 629 35 69

SPIS TREŚCI

Wydatki na szkolne potrzeby dzieci	1
Dodatkowe, płatne zajęcia edukacyjne i ogólnorozwojowe.....	6
Zasięg zjawiska.....	6
Czynniki wpływające na finansowanie dodatkowych zajęć.....	7
Popularność różnego rodzaju płatnych zajęć dodatkowych.....	8
Deklarowana wysokość wydatków na dodatkowe, płatne zajęcia	11

Początek roku szkolnego dla osób mających dzieci w wieku szkolnym to tradycyjnie okres zwiększonych wydatków, wynikających z konieczności wyposażenia uczniów choćby w nowe przybory szkolne czy wymagane stroje, a także uiszczania różnego rodzaju obowiązkowych opłat związanych ze szkołą. Każdego roku wielu rodziców decyduje się ponadto na wysłanie swoich dzieci na dodatkowe, płatne zajęcia edukacyjne i ogólnorozwojowe. Tegoroczne badanie¹ pokazuje zarówno, jak kształtują się, w porównaniu z poprzednimi latami, wydatki rodziców związane z rozpoczęciem nowego roku szkolnego, jak i skłonność do wykupywania dzieciom dodatkowych zajęć w kolejnym roku epidemii COVID-19.

WYDATKI NA SZKOLNE POTRZEBY DZIECI

Na początku roku szkolnego 2021/2022 na zaspokojenie potrzeb dzieci, które uczęszczają do szkoły podstawowej, średniej lub branżowej (zakup podręczników, przyborów, strojów, obowiązkowe opłaty, np. ubezpieczenie, chesne, internat, stancja itp.) rodziny wydały średnio 1233 zł, czyli przeciętnie o 44 zł więcej niż rok temu (104% kwoty zeszłorocznej). W porównaniu z poprzednim rokiem nie wzrosła jednak wysokość mediany deklarowanych wydatków, która nadal wynosi 1000 zł (zob. rysunek 1). Można zatem powiedzieć, iż przeciętne wydatki rodziców związane z potrzebami szkolnymi dzieci na początku roku szkolnego 2021/2022 są zbliżone do deklarowanych na początku poprzedniego roku szkolnego².

---

¹ Badanie „Aktualne problemy i wydarzenia” (377) przeprowadzono w ramach procedury mixed-mode na reprezentatywnej imiennej próbie pełnoletnich mieszkańców Polski, wylosowanej z rejestru PESEL.

Każdy respondent wybierał samodzielnie jedną z metod:

- wywiad bezpośredni z udziałem ankietera (metoda CAPI),
- wywiad telefoniczny po skontaktowaniu się z ankieterem CBOS (CATI) – dane kontaktowe respondent otrzymywał w liście zapowiednim od CBOS,
- samodzielne wypełnienie ankiety internetowej, do której dostęp był możliwy na podstawie loginu i hasła przekazanego respondentowi w liście zapowiednim od CBOS.

We wszystkich trzech przypadkach ankieta miała taki sam zestaw pytań oraz strukturę. Badanie zrealizowano w dniach od 4 do 14 października 2021 roku na próbie liczącej 1161 osób (w tym: 55,2% metodą CAPI, 28,9% – CATI i 15,9% – CAWI).

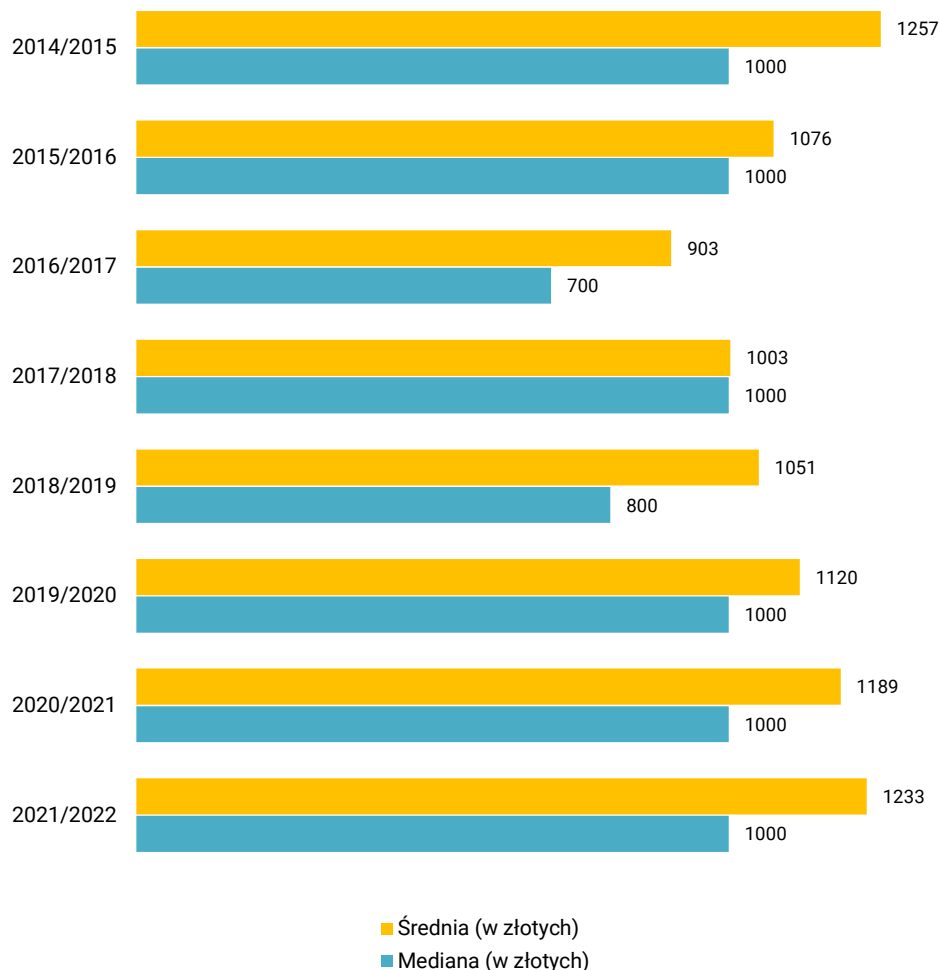
CBOS realizuje badania statutowe w ramach opisanej wyżej procedury od maja 2020 roku, w każdym przypadku podając proporcję wywiadów bezpośrednich, telefonicznych i internetowych.

Na pytania o wydatki związane z rozpoczęciem nowego roku szkolnego odpowiadali rodzice mający dzieci w wieku szkolnym (N=252).

² Por. komunikat CBOS „Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2020/2021”, październik 2020 (oprac. B. Badora).

RYS. 1. Ile mniej więcej pieniędzy przeznaczył(a) Pan(i) w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego na szkolne potrzeby swoich dzieci (podręczniki, przybory, stroje, obowiązkowe opłaty, np. ubezpieczenie, czesne, internat, stancja)?

Ogół rodziców mających dzieci w wieku szkolnym

Warto dodać, iż mimo tego, że mediana rozkładu deklarowanych łącznych wydatków od trzech lat utrzymuje się na poziomie 1000 zł, to w tym roku wydatki do 1000 zł zadeklarowało 52% rodziców, czyli o 5 punktów procentowych mniej niż przed rokiem i o 11 punktów procentowych mniej niż przed dwoma laty. Kwoty powyżej 1000 zł na początku tego roku szkolnego zadeklarowało 36% badanych, czyli o 8 punktów procentowych więcej niż przed rokiem i o 6 punktów więcej niż w roku 2019 (zob. tabela 1). Warto też dodać, iż z deklaracji rodziców wynika, że – tak jak w poprzednich latach – najczęściej na potrzeby dzieci związane z rozpoczęciem roku szkolnego 2021/2022 wydawano łącznie 1000 zł (wartość modalna, którą w tym roku wymienił co piąty badany).

TABELA 1

Wysokość wydatków związanych z rozpoczęciem roku szkolnego*	Deklaracje osób mających dzieci w wieku szkolnym (według terminów badań)										
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	N=254	N=217	N=256	N=216	N=266	N=244	N=228	N=258	N=196	N=255	N=252
	w procentach										
Brak wydatków	0	0	1	1	1	0	0	0	0	0	0
Do 300 zł	5	4	1	1	11	10	10	5	6	3	3
301–500 zł	14	15	6	10	13	25	16	24	17	16	17
501–800 zł	24	21	28	15	15	14	18	20	21	17	10
801–1000 zł	21	21	24	29	27	17	24	21	19	21	22
1001–1500 zł	11	16	16	20	10	8	12	10	15	10	16
Powyżej 1500 zł	15	18	20	17	14	10	11	14	15	18	20
Nieokreślone wydatki	10	5	4	7	9	16	8	6	7	15	12

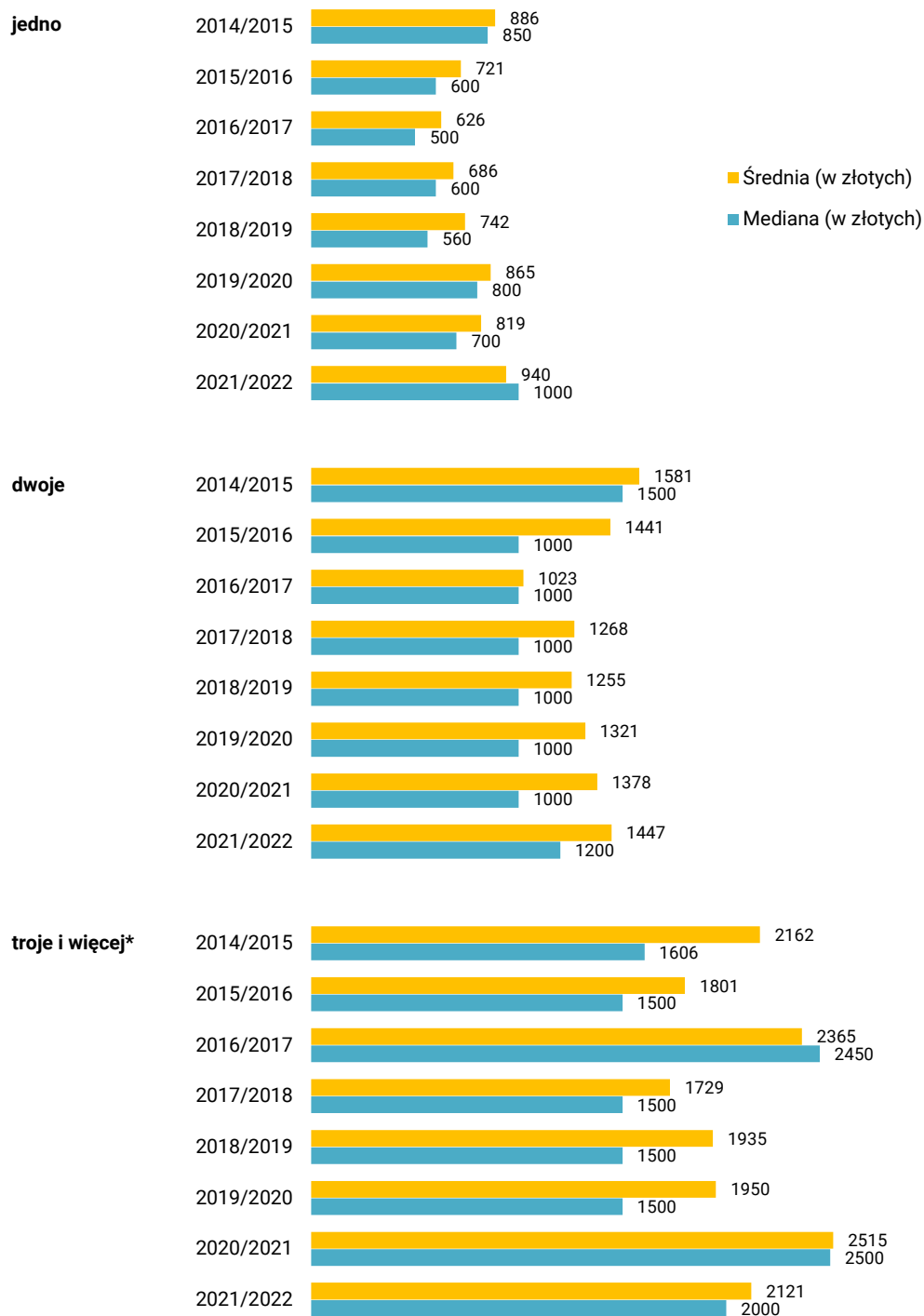
* Pytanie brzmiało: „Ile mniej więcej pieniędzy przeznaczył(a) Pan(i) w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego na szkolne potrzeby swoich dzieci (podręczniki, przybory, stroje, obowiązkowe opłaty, np. na ubezpieczenie, czesne, internat, stancję)?”

Z analiz wielozmiennowych³ wynika, że – tak jak w poprzednich badaniach – wysokość ogólnych kwot przeznaczanych przez rodziców na potrzeby edukacyjne dzieci w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego zależy przede wszystkim od liczby uczniów w rodzinie, a im jest ona większa, tym istotnie statystycznie wyższa jest średnia deklarowanych kwot (z uwagi na niewielką liczbę w badanej próbie do analiz połączono w jedną grupę wszystkie rodziny z co najmniej trójką dzieci w wieku szkolnym). W przypadku rodzin z jednym dzieckiem łączne wydatki na wyprawkę szkolną wyniosły na początku obecnego roku szkolnego średnio 940 zł, łącznie dla dwojga uczniów było to średnio 1447 zł, natomiast w rodzinach z co najmniej trojgiem dzieci średnio wydano 2121 zł. Różnice widoczne są także w wysokości median wydatków szkolnych poniesionych przez poszczególne typy rodzin (odpowiednio wynoszą one 1000 zł, 1200 zł i 2000 zł) – zob. rysunek 2. W porównaniu z ubiegłym rokiem zmniejszyły się przeciętne wydatki w rodzinach, które musiały wyposażyć na nowy rok szkolny co najmniej trójkę dzieci, natomiast w rodzinach z jednym dzieckiem lub dwojgiem dzieci w wieku szkolnym nastąpił wzrost deklarowanych kwot, przy czym w większym stopniu wzrosły wydatki rodzin z jednym uczniem (wskazują na to zarówno wartości średnich, jak i mediany rozkładów).

³ Wykorzystano moduł IBM SPSS Decision Trees.

RYS. 2. Ile mniej więcej pieniędzy przeznaczył(a) Pan(i) w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego na szkolne potrzeby swoich dzieci (podręczniki, przybory, stroje, obowiązkowe opłaty, np. ubezpieczenie, czesne, internat, stancja)?

Deklarowane wydatki w zależności od liczby dzieci w wieku szkolnym:

* Wyniki dotyczące rodziców mających troje lub więcej dzieci w wieku szkolnym należy interpretować ostrożnie z powodu małej ich liczebności w badanej próbie

Również dane dotyczące deklarowanych wydatków w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego w przeliczeniu na jednego ucznia w rodzinie pokazują, iż przeciętne kwoty na zabezpieczenie potrzeb szkolnych dzieci od ubiegłego roku wzrosły w rodzinach z co najwyżej dwojgiem dzieci w wieku szkolnym, natomiast zmalały w przypadku rodzin, które musiały wyposażyć na nowy rok szkolny co najmniej trójkę dzieci (zob. tabela 2). Wzrost wydatków *per capita* był największy w rodzinach z jednym uczniem. Widać też wyraźnie, że im więcej dzieci w wieku szkolnym, tym mniejsze wydatki w przeliczeniu na jedno dziecko (od średnio 940 zł w rodzinach z jednym dzieckiem w wieku szkolnym do 652 zł w rodzinach z co najmniej trójką dzieci). Warto jednak dodać, że istotna statystycznie jest tylko różnica średnich deklarowanych wydatków pomiędzy rodzinami z jednym uczniem a tymi, które mają co najmniej dwójkę dzieci w wieku szkolnym.

Biorąc pod uwagę deklaracje ogółu badanych rodziców także w przypadku wydatków w przeliczeniu na jedno dziecko widać ich niewielki wzrost w stosunku do danych ubiegłorocznych. Na początku tego roku szkolnego rodzice wydali przeciętnie – w przeliczeniu na jedno dziecko – 840 zł (średnia), czyli o 70 zł więcej niż przed rokiem (109% ubiegłorocznej kwoty). Jeszcze mniej, bo o 50 zł wzrosła w porównaniu z poprzednim rokiem mediana wydatków szkolnych *per capita*, która wyniosła w tym roku 750 zł.

TABELA 2

Liczba dzieci w wieku szkolnym na utrzymaniu rodziny	Średnie wydatki rodziców w związku z rozpoczęciem roku szkolnego w przeliczeniu na jedno dziecko w wieku szkolnym (według terminów badań)											Wydatki w roku 2021 w odniesieniu do wydatków w roku 2020
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
	w złotych											
Jedno	709	766	899	886	721	626	686	742	865	819	940	115%
Dwoje	649	682	731	791	721	511	634	628	660	689	723	105%
Troje i więcej*	509	654	668	580	488	723	521	552	573	799	652	82%
Ogółem	668	725	826	828	695	588	649	679	765	770	840	109%

* Wyniki dotyczące rodziców mających troje lub więcej dzieci w wieku szkolnym należy interpretować ostrożnie z powodu małej ich liczby w badanej próbie

Tak jak w poprzednich latach nie ma istotnych statystycznie różnic w deklarowanych wydatkach związanych z rozpoczęciem roku szkolnego w zależności od poziomu dochodów *per capita* w gospodarstwie domowym oraz od oceny warunków materialnych własnego gospodarstwa domowego. Może to wskazywać, iż za deklarowanymi wydatkami rodziców w związku z rozpoczęciem nowego roku szkolnego stoją przede wszystkim rzeczywiste potrzeby uczniów, a mniejszą rolę odgrywają możliwości finansowe rodziców.

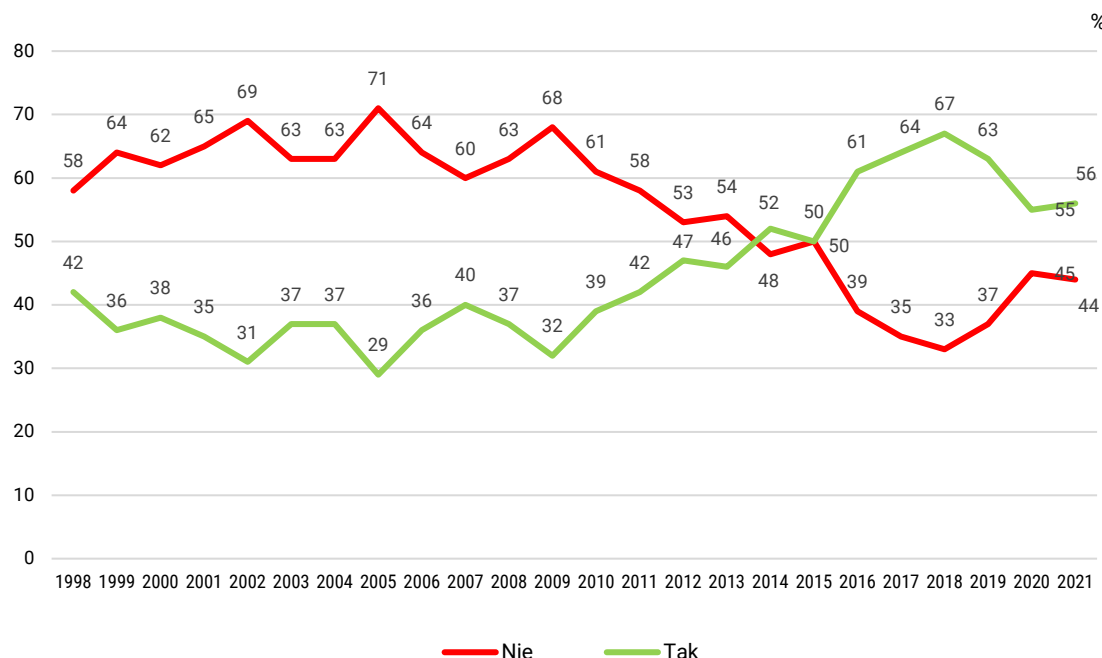
DODATKOWE, PŁATNE ZAJĘCIA EDUKACYJNE I OGÓLNOROZWOJOWE

Zasięg zjawiska

Kwestia finansowania przez rodziców mających dzieci w wieku szkolnym różnego typu zajęć edukacyjnych lub ogólnorozwojowych jest przedmiotem naszych badań od 1998 roku. Do roku 2011 dodatkowe zajęcia edukacyjne i ogólnorozwojowe (w szkole lub poza nią) opłacała swoim dzieciom znacząca, ale pozostająca w mniejszości grupa rodziców. W roku szkolnym 2012/2013 odsetek rodziców zainteresowanych dodatkowymi, płatnymi zajęciami dla swoich dzieci zbliżył się do 50% badanej populacji. Na początku roku szkolnego 2014/2015 po raz pierwszy w historii naszych badań zamierzała to zrobić ponad połowa (52%) respondentów mających dzieci w wieku szkolnym, a w kolejnym roku taki zamiar miał co drugi rodzic. W roku szkolnym 2016/2017 nastąpił znaczący wzrost i aż 61% rodziców zadeklarowało, iż przynajmniej jedno z ich dzieci będzie uczęszczać na płatne zajęcia dodatkowe. W następnych latach popularność posyłania dzieci w wieku szkolnym na dodatkowe, płatne zajęcia nadal rosła i w efekcie po rozpoczęciu roku szkolnego 2018/2019 dwie trzecie (67%) rodziców twierdziło, że przynajmniej jedno z ich dzieci uczęszcza lub będzie uczęszczać w rozpoczętym roku szkolnym na takie zajęcia. Trend ten jednak się nie utrzymał i na początku roku szkolnego 2019/2020 odnotowaliśmy niewielki (o 4 punkty procentowe) spadek zainteresowania rodziców płatnymi zajęciami pozalekcyjnymi dla dzieci w wieku szkolnym.

Rok szkolny 2020/2021, nadzwyczajny z uwagi na stan epidemii, przyniósł kontynuację trendu spadkowego, jeżeli chodzi o zasięg korzystania przez uczniów z dodatkowych płatnych zajęć edukacyjnych lub ogólnorozwojowych. Mimo znaczącego spadku nadal jednak większość (55%) rodziców pytanych na początku roku szkolnego deklarowała, że któreś z ich dzieci w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać na opłacane przez nich zajęcia dodatkowe. W drugim roku pandemii nastąpiła tylko nieznaczna poprawa – na opłacanie w roku szkolnym 2021/2022 dodatkowych zajęć zdecydowało się 56% rodziców uczniów, czyli o 1 punkt procentowy więcej niż przed rokiem. Warto jednak dodać, że – tak jak w poprzednich latach – zdecydowana większość rodziców, którzy postanowili opłacać dzieciom dodatkowe zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe, zamierza posłać na nie wszystkie swoje dzieci (89% z tej grupy, co stanowi 49% ogółu badanych mających dzieci w wieku szkolnym). W porównaniu z poprzednim rokiem odsetek rodziców, którzy zdecydowali się wszystkim swoim dzieciom w wieku szkolnym ufundować takie dodatkowe zajęcia wzrósł o 4 punkty procentowe.

RYS. 3. Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?

Odpowiedzi osób mających dzieci w wieku szkolnym. Z obliczeń wyłączono odmowy odpowiedzi

Czynniki wpływające na finansowanie dodatkowych zajęć

Przeprowadzane w ostatnich latach wielozmiennowe analizy statystyczne wykazują, iż na decyzję o posłaniu dzieci na płatne zajęcia pozalekcyjne wpływa przede wszystkim poziom wykształcenia rodziców, a im jest on wyższy, tym szanse dzieci na korzystanie z takich zajęć są większe. W tym roku szkolnym, tak jak w poprzednich latach, największą szansę na takie zajęcia mają te dzieci, których rodzice legitymują się wyższym wykształceniem – dodatkowe zajęcia finansuje swoim dzieciom blisko cztery piąte (78%) z nich. Na finansowanie pozalekcyjnych zajęć decyduje się w tym roku także większość (59%) rodziców ze średnim wykształceniem i tylko 30% – z zasadniczym zawodowym lub niższym. Warto tu przypomnieć, iż w poprzednim roku⁴ największy spadek zainteresowania tego typu zajęciami dla dzieci nastąpił w rodzinach respondentów z wyższym wykształceniem (o 19 punktów procentowych w stosunku do roku 2019/2020), co może sugerować, iż pandemia COVID-19 ma znaczenie przy podejmowaniu decyzji o posyłaniu dzieci na dodatkowe płatne zajęcia. Na początku

⁴ Por. przypis 2.

bieżącego roku szkolnego, w porównaniu z poprzednim rokiem⁵, wśród rodziców z wyższym wykształceniem wyraźnie przybyło deklarujących opłacanie dzieciom dodatkowych zajęć (wzrost z 71% do 78%), nadal jednak nawet w tej grupie zainteresowanie posyłaniem dzieci na takie zajęcia jest znacznie mniejsze niż przed pandemią⁶.

TABELA 3

Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?	Wykształcenie rodzica		
	zasadnicze zawodowe lub niższe	średnie	wyższe
	w procentach		
Tak	30	59	78
Nie	70	41	22

W bieżącym roku szkolnym prawdopodobieństwo, że z płatnych zajęć edukacyjnych lub ogólnorozwojowych skorzystają dzieci mieszkające w miastach, jest nadal znacznie większe niż w przypadku dzieci wiejskich. Ponadto w porównaniu z poprzednim rokiem⁷ nastąpił wzrost zainteresowania opłacaniem takich zajęć wśród rodziców uczniów mieszkających w co najmniej stutysięcznych miastach.

TABELA 4

Czy któreś z Pana(i) dzieci będących w wieku szkolnym uczęszcza lub będzie uczęszczać w bieżącym roku szkolnym na zajęcia dodatkowe, opłacane przez Pana(ią) w szkole lub poza szkołą?	Odpowiedzi respondentów według miejsca zamieszkania				
	wieś	miasto według liczby mieszkańców			
		do 19 999	20 000 – 99 999	100 000 – 499 999	500 000 i więcej
	w procentach				
Tak	42	61	63	82	93
Nie	58	39	37	18	7

Popularność różnego rodzaju płatnych zajęć dodatkowych

Najpopularniejszymi rodzajami płatnych zajęć edukacyjnych dla dzieci i młodzieży w wieku szkolnym są obecnie nauka języków obcych oraz zajęcia sportowe, które w roku szkolnym 2021/2022 finansuje lub zamierza sfinansować odpowiednio 32% i 31% rodziców. Na trzeciej pozycji pod względem częstości wskazań uplasowały się korepetycje i kursy przygotowawcze, które w tym roku zdecydowała się opłacać dzieciom co czwarta rodzina (25%), w której są uczniowie. Tradycyjnie mniej popularne są płatne zajęcia artystyczne (16%) – zob. rysunek 4 i tabela 5.

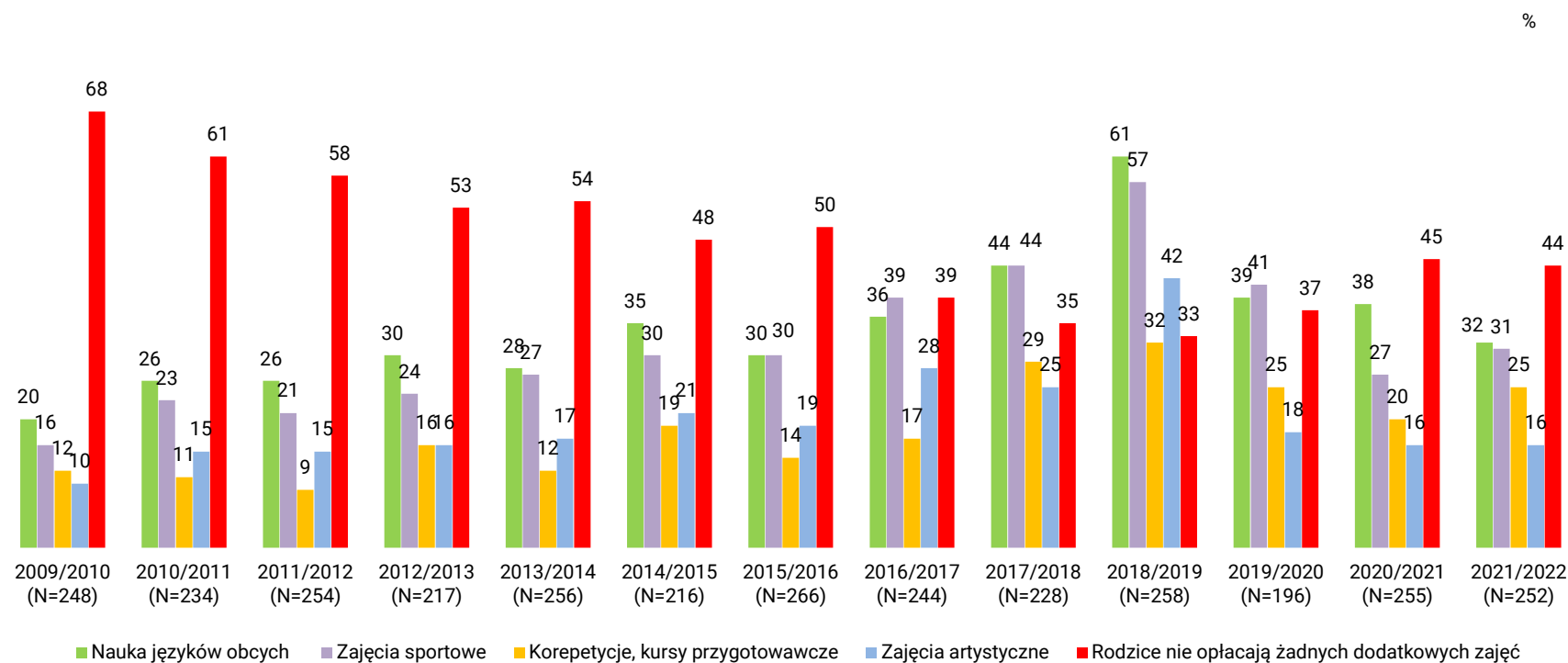
⁵ Por. przypis 2.

⁶ Por. komunikat CBOS „Wydatki rodziców na edukację dzieci w roku szkolnym 2019/2020”, październik 2019 (oprac. B. Badora).

⁷ Por. przypis 2.

CBOS

RYS. 4. Płatne zajęcia pozalekcyjne

Deklaracje rodziców mających dzieci w wieku szkolnym. Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj zajęć

TABELA 5

Na jakie dodatkowo
opłacane przez
Pana(ią) zajęcia
uczęszczają lub będą
uczęszczać Pana(i)
dzieci w wieku
szkolnym?
Czy są to:

Odpowiedzi twierdzące respondentów mających dzieci w wieku szkolnym (według terminów badań)

	1998	1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
	N=384	N=363	N=314	N=295	N=372	N=311	N=284	N=280	N=260	N=335	N=286	N=248	N=234	N=254	N=217	N=256	N=216	N=266	N=244	N=228	N=258	N=196	N=255	N=252
	w procentach																							
– nauka języków obcych	30	26	30	24	22	27	26	23	25	28	25	20	26	26	30	28	35	30	36	44	61	39	38	32
– zajęcia sportowe	13	11	13	14	12	17	18	13	16	16	15	16	23	21	24	27	30	30	39	44	57	41	27	31
– korepetycje, kursy przygotowawcze	13	8	10	9	8	8	8	7	6	11	8	12	11	9	16	12	19	14	17	29	32	25	20	25
– zajęcia artystyczne	7	6	6	6	8	11	9	6	12	10	12	10	15	15	16	17	21	19	28	25	42	18	16	16
Inne	2	1	3	2	2	2	3	1	2	2	3	2	3	2	5	4	5	3	2	5	7	6	2	3*
Rodzice nie opłacają żadnych dodatkowych zajęć	58	64	62	65	69	63	63	71	64	60	63	68	61	58	53	54	48	50	39	35	33	37	45	44

* Wymieniono: harcerstwo, robotykę, zajęcia Lego, fizjoterapię, psychologa oraz zajęcia terapeutyczne

Procenty nie sumują się do 100, ponieważ badani mogli wskazać więcej niż jeden rodzaj zajęć

Na początku roku szkolnego 2021/2022, w porównaniu z rokiem ubiegłym, zmniejszył się odsetek rodziców deklarujących finansowanie dzieciom dodatkowej nauki języków obcych (spadek z 38% do 32%), a przybyło opłacających dodatkowe zajęcia sportowe (wzrost z 27% do 31%) oraz korepetycje lub kursy przygotowawcze (wzrost z 20% do 25%). Na niezmienionym poziomie utrzymało się zainteresowanie zajęciami artystycznymi. Warto też dodać, że o ile popularność nauki języków obcych oraz zajęć sportowych jest nadal znacznie mniejsza niż przed pandemią COVID-19, to odsetek rodziców zdecydowanych opłacać dzieciom korepetycje lub kursy przygotowawcze jest obecnie identyczny jak na początku roku szkolnego 2019/2020.

Deklarowana wysokość wydatków na dodatkowe, płatne zajęcia

Łączne deklarowane kwoty, jakie rodzice przeznaczają miesięcznie na finansowanie dodatkowych zajęć edukacyjnych lub ogólnorozwojowych dla wszystkich swoich dzieci w wieku szkolnym, charakteryzują się – jak zwykle – dużą rozpiętością (w tym roku od 10 zł do 3600 zł miesięcznie). Średnia arytmetyczna tegorocznych deklarowanych miesięcznych wydatków wynosi 585 zł i jest ona niższa od ubiegłorocznej o 29 zł. Warto tu podkreślić, iż – mimo zmian wartości średnich arytmetycznych deklarowanych wydatków – w ostatnich latach nie zmienia się ich mediana, która od roku szkolnego 2019/2020 wynosi 400 zł. Najczęściej deklarowaną kwotą na dodatkowe zajęcia jest obecnie także 400 zł (wartość modalna wskazywana przez 13% badanych).

W porównaniu z rokiem ubiegłym spadły również średnie miesięczne wydatki na dodatkowe zajęcia edukacyjne lub ogólnorozwojowe w przeliczeniu na jedno dziecko i obecnie wynoszą one 440 zł (spadek o 42 zł). Wzrosła jednak mediana miesięcznego budżetu przeznaczonego na dodatkowe zajęcia w przeliczeniu na jednego ucznia i wynosi ona 320 zł, czyli o 20 zł więcej niż przed rokiem.

TABELA 6

	Średnie miesięczne wydatki rodziców na dodatkowe zajęcia dzieci w wieku szkolnym (według terminów badań)											Wydatki w roku 2021 w odniesieniu do wydatków w roku 2020
	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	
	w złotych											
Na wszystkie dzieci korzystające z zajęć	362	350	376	363	334	532	581	421	518	614	585	95%
Na jedno dziecko korzystające z zajęć	281	296	268	296	274	158	455	309	368	482	440	91%

***

Przeciętne wydatki rodziców mających dzieci uczęszczające do szkoły podstawowej, średniej lub branżowej związane z rozpoczęciem roku szkolnego 2021/2022 (podręczniki, przybory, stroje, obowiązkowe opłaty, np. ubezpieczenie, chesne, internat, stancja) są zbliżone do deklarowanych rok temu. Na początku tego roku szkolnego rodzice, którzy mają dzieci w wieku szkolnym, wydali średnio

1233 zł, czyli przeciętnie o 44 zł więcej niż rok temu (104% kwoty zeszłorocznej). W porównaniu z poprzednim rokiem nie wzrosła jednak wysokość mediany deklarowanych łącznych wydatków na potrzeby szkolne dzieci, która nadal wynosi 1000 zł. Przeciętne wydatki na zabezpieczenie potrzeb szkolnych dzieci od ubiegłego roku wzrosły w rodzinach z co najwyżej dwojgiem dzieci w wieku szkolnym, natomiast zmalały w przypadku rodzin, które musiały wyposażyć na nowy rok szkolny co najmniej trójkę dzieci. Widać to zarówno w deklarowanych kwotach łącznych wydatków, jak i w przeliczeniu na jedno dziecko.

Na początku roku szkolnego 2020/2021 odnotowaliśmy znaczący spadek zainteresowania rodziców płatnymi zajęciami pozalekcyjnymi dla dzieci w wieku szkolnym, co najprawdopodobniej było związane z trwającym od marca 2020 roku stanem epidemii. Ubiegłoroczny spadek w największym stopniu dotknął zajęcia sportowe. W tym roku szkolnym tylko nieznacznie więcej rodziców zadeklarowało zamiar opłacania swoim dzieciom jakichś dodatkowych zajęć. W porównaniu z poprzednim rokiem zmniejszyło się zainteresowanie płatną nauką języków obcych, nieznacznie więcej rodziców zdecydowało się na opłacanie dzieciom zajęć sportowych, natomiast do poziomu sprzed pandemii wzrosła popularność korepetycji i kursów przygotowawczych.

Opracowała

Barbara Badora